Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0521U101937

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 08-10-2021

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Герус Людмила Василівна

2. Gerus Lyudmila Vasilivna

Кваліфікація: к. с.-г. н., 06.01.08

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор наук

Аспірантура/Докторантура: ні

Шифр наукової спеціальності: 06.01.05

Назва наукової спеціальності: Селекція і насінництво

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 24-09-2021

Спеціальність за освітою: Агрономія

Місце роботи здобувача: Національний науковий центр "Інститут виноградарства і виноробства імені В. Є. Таїрова"

Код за ЄДРПОУ: 05431532

Місцезнаходження: вул. 40-річчя Перемоги, буд. 27, смт. Таїрове, Овідіопольський р-н., Одеська обл., 65496, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 67.379.01

Повне найменування юридичної особи: Інститут зрошуваного землеробства Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 00497242

Місцезнаходження: смт. Наддніпрянське, м. Херсон, Херсонська обл., 73483, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національний науковий центр "Інститут виноградарства і виноробства імені В. Є. Таїрова"

Код за ЄДРПОУ: 05431532

Місцезнаходження: вул. 40-річчя Перемоги, буд. 27, смт. Таїрове, Овідіопольський р-н., Одеська обл., 65496, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 68.35.55, 68.35.03

Тема дисертації:

1. Підвищення спрямованості і ефективності отримання та добору перспективних гібридних комбінацій, форм і сортів винограду

2. Increasing the focus and efficiency of obtaining and selecting promising hybrid combinations, forms and varieties of grapes

Реферат/анотація:

1. 1. Об’єкт дослідження: закономірності спадкування, мінливості та стабільності прояву ознак стійкості та якості сортів, форм та сіянців гібридних комбінацій винограду. Мета: теоретичне обґрунтування напрямків та методів підвищення ефективності селекційного процесу та дослідження перспективності гібридних комбінацій, форм та сортів винограду. Методи – польовий, математично-статистичний, розрахунково-порівняльний, абстрактно-логічний та системного аналізу. Результати. На основі результатів дослідження стабільності основних ознак адаптивності та продуктивності нових перспективних сортів та форм винограду, виноградарям України рекомендовано їх використання при переході виноградарства на адаптивне

землеробство – зі зменшеним хімічним навантаженням, що обґрунтовує екологічну чистоту продукції. Стабільність основних показників урожайності та якості продукції у роки з умовами, різними за сприятливістю для виноградної рослини, доводять перспективність нових генотипів для поповнення сортиментів різних регіонів України. Сорти та форми 'Персей', 'Таїрян' та 'Фонтан' столового напрямку та 'Ідилія мускатна' та 'Одеський жемчуг' технічного напрямку можуть бути рекомендовані для вирощування за використання інтенсивної технології, що сприятиме повнішому розкриттю їх генетичного потенціалу. Новизна результатів полягає у дослідженні та теоретичному обґрунтуванні напрямків прискорення визначення перспективності генетичного матеріалу та його добору на етапах селекційного процесу, оптимізовано та запропоновано комплекс анатомо-морфологічних та фізіолого-біохімічних методів оцінки стійкості сортів, форм та сіянців гібридних комбінацій до абіотичних та біотичних факторів довкілля. Вперше на основі генетичного аналізу походження та розрахункових генетичних формул створено та структуровано базу сортів-донорів «Селекція-виноград», які містять джерела ознак стійкості до морозу, посухи та грибних хвороб винограду, а також сорти-донори мускатного аромату та безнасінності. Проведено комплексне дослідження ефективності використання анатомо-морфологічних та фізіолого-біохімічних маркерів стійкості для прискорення оцінки перспективності нових генотипів винограду. Вперше застосовано модуль перспективності сортів та сіянців гібридних комбінацій для реалізації комплексного підходу до виділення перспективних сортів та сіянців на основі порівняльної характеристики. Вперше для підвищення ефективності селекційного процесу запропоновано комплексне використання підбору вихідного генетичного матеріалу, методів раннього скринінгу та оцінки стабільності ознак стійкості, продуктивності та якості винограду. Проаналізовано стабільність перспективних селекційних форм та нових сортів винограду столового та технічного напрямку використання за основними ознаками стійкості, продуктивності та якості. Галузь – сільське господарство.

2. Object of research: regularities of inheritance, variability and stability of manifestation of signs of stability and quality of varieties, forms and seedlings of hybrid combinations of grapes. Purpose: theoretical substantiation of directions and methods of increase of efficiency of selection process and research of prospects of hybrid combinations, forms and grades of grapes. Methods - field, mathematical-statistical, computational-comparative, abstract-logical and systems analysis. Results иased on the results of the study of the stability of the main features of adaptability and productivity of new promising varieties and forms of grapes, Ukrainian growers are recommended to use them in the transition of viticulture to adaptive agriculture - with reduced chemical load, which justifies the environmental friendliness of products. The stability of the main indicators of yield and product quality in years with conditions different in favorable for the grape plant, prove the viability of new genotypes to replenish the range of different regions of Ukraine. Varieties and forms of 'Perseus', 'Tairyan' and 'Fountain' of the table direction and 'Idyll of Muscat' and 'Odessa Pearls' of the technical direction can be recommended for cultivation using intensive technology, which will help to fully reveal their genetic potential. The novelty of the results lies in the study and theoretical substantiation of directions of acceleration of determining the prospects of genetic material and its selection at the stages of selection process, optimized and proposed a set of anatomical-morphological and physiological-biochemical methods for assessing resistance of varieties, forms and seedlings of hybrid factors to abiotic factors. For the first time, on the basis of genetic analysis of origin and calculated genetic formulas, a database of donor varieties "Grape Breeding" was created and structured, which contains sources of signs of resistance to frost, drought and fungal diseases of grapes, as well as donor varieties of nutmeg and seedlessness. A comprehensive study of the effectiveness of the use of anatomical and morphological and physiological and biochemical markers of resistance to accelerate the assessment of the prospects of new genotypes of grapes. For the first time, the module of prospects of varieties and seedlings of hybrid combinations was used to implement a comprehensive approach to the selection of promising varieties and seedlings on the basis of comparative characteristics. For the first time, to increase the efficiency of the selection process, a comprehensive use of the selection of source genetic material, methods of early screening and assessment of the stability of the signs of stability, productivity and quality of grapes is proposed. The stability of perspective selection forms and new grape varieties of table and technical direction of use on the main signs of stability,

productivity and quality is analyzed. Sector is agriculture.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мулюкіна Ніна Анатоліївна
2. Mulyukina Nina A

Кваліфікація: д. с.-г. н., 06.01.08

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мулюкіна Ніна Анатоліївна
2. Mulyukina Nina Anatoliivna

Кваліфікація: д.с.-г.н., 06.01.08

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Заморський Володимир Васильович
2. Zamorskyi Volodymyr Vasylovych

Кваліфікація: д.с.-г.н., 06.01.07

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Клечковський Юрій Едуардович
2. Klechkovskyi Juriy Eduardovych

Кваліфікація: д.с.-г.н., 16.00.10

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Каменєва Наталія Валеріївна

2. Kameneva Natalja Valerivna

Кваліфікація: д. с.-г. н., 06.01.08

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради Вожегова Раїса Анатоліївна

Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні Вожегова Раїса Анатоліївна

Відповідальний за підготовку облікових документів

Реєстратор

Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності Юрченко Т.А.